

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือ
ระหว่างสยามกับโปรตุเกส

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือ
ระหว่างสยามกับโปรตุเกส ซึ่งได้ลงนาม กัน ลลิสบอน
เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๑ มีบทในข้อ ๑๗
ว่า ให้คงใช้อยู่เป็นเวลา ห้าปี นับแต่วันแลกเปลี่ยน
สัตยาบัน และ

โดยที่สัตยาบัน ของ ทั้ง สอง ฝ่าย ได้แลกเปลี่ยนกัน ณ
ลิสบอน เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๑

เล่ม ๕๕ หน้า ๕๗๗ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๑

ฉะนั้น สนธิสัญญา^{นี้} จึงเป็นอันใช้^{แล้ว} ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม
พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๑
เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ หน้า ๕๗๘

คำแปล

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือ
ระหว่างสยามกับโปรตุเกส

พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งสยามและประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐโปรตุเกส มีความปรารถนาเท่าเทียมกัน ในอันจะยังความสัมพันธ์ทางไมตรี และความเข้าใจอันดี ซึ่งมีสืบเนื่องมาแต่ก่อนระหว่างรัฐทั้งสอง และตระหนักว่าการนี้ไม่มีทางสำเร็จได้ดีกว่าที่จะตรวจแก้ บันดาสนธิสัญญาซึ่งได้ทำไว้แต่ก่อนระหว่างประเทศทั้งสอง จึงได้ตกลงดำเนินการตรวจแก้เช่นว่านี้ โดยอาศัยหลักแห่งการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน หลักความเป็นธรรม และหลักคุณประโยชน์แก่กันและกัน และเพื่อการนี้ ได้แต่งตั้งผู้อำนาจเต็มของแต่ละฝ่าย กล่าวคือ

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งสยาม

พระพิหิตานุกร อัครราชทูตสยาม ณ ลิซบอน

ฝ่าย พล.ต. ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐโปรตุเกส

พล.ต. ดร. อันโตนิโอ เด โอลิเวรา ซาลาซาร์ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

เล่ม ๕๕ หน้า ๕๑๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๑

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกัน และได้ตรวจเห็นว่า เป็นไปตามแบบที่ดีและถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

จะได้มีสันติภาพเป็นนิจ และมิตรภาพเป็นนิรันดร ระหว่างราชอาณาจักรสยามกับสาธารณรัฐโปรตุเกส

ข้อ ๒

อัครภาคผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะแต่งตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุล และเจ้าพนักงานหรือตัวแทนกงสุลอื่น ๆ ให้มีถิ่นที่อยู่ในเมือง และเมืองท่าแห่ง อาณาเขตต์ของอีก ฝ่ายหนึ่งที่เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งภูวระอื่น ๆ จะได้รับ อนุญาตให้มถิ่นที่อยู่ ก็ได้

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและตัวแทนกงสุลดังกล่าวแล้ว จะเข้าไปปฏิบัติงานการได้ก็แต่โดยความเห็นชอบและความยินยอมแห่งรัฐบาลที่ตนถูกส่งไปประจำ

โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องเป็นการล้อยที่ล้อยปฏิบัติต่อกัน จะได้มีสิทธิที่จะไต่ถามอำนาจและอุปโภคบันดาเกียรติยศ เอกสิทธิ ความยกเว้น และความคุ้มกันทุกอย่าง ซึ่งให้

หรือจะได้ ให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์
ยัง เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์นี้แห่งประเทศและคนชาติของ
คน จึงเป็นอันยอมรับนับถือว่ามีสิทธิในการตั้งถิ่นฐานใน
อาณาเขตต์แห่ง อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละ ฝ่ายตาม เงื่อนไข
อย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยัง

ข้อ ๓

ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรม ซึ่งมีกำเนิด
และมีต้นทางมาจาก สาธารณรัฐโปรตุเกส (โปรตุเกส
เกาะใกล้เคียง กือ มาเดรา, ปอร์ โตสันโต และอาโซเรส)
นอกจากที่ระบุไว้ ในบัญชีหมาย ก. ติดท้ายสนธิสัญญานี้ เมื่อ
นำเข้ามาในสยาม จะไม่ถูกบังคับให้เสียอากร ค่าธรรมเนียม
เนียม ค่าธรรมเนียมเสริม หรือค่าภาระใด ๆ หรือให้ปฏิบัติ
ตามข้อบังคับหรือแบบพิธีใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่บังคับ
หรือจะได้บังคับแก่ผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีกำเนิดและมีต้นทางมา
จากประเทศภายนอกใด ๆ

ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรม ซึ่งมีกำเนิด
มาจากอาณานิคมโปรตุเกส เมื่อนำเข้ามาในสยาม จะได้รับ
ผลประโยชน์นี้แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยัง ครอบเท่าที่
อาณานิคมดังกล่าวแล้ว จะได้ ให้ผลประโยชน์นี้แก่ ผลิตภัณฑ์

ธรรมชาติหรือประติษฐกรรม ซึ่งมีกำเนิดมาจากสยาม ซึ่งเป็น การอนุเคราะห์เท่ากับที่ให้แก่ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐ กรรม ซึ่งมีกำเนิดมาจากประเทศต่างด้าวอื่นใด

ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรม ซึ่งมีกำเนิดและ มีต้นทางมาจากสยาม (นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชีหมายเลข ข. ดัดท้ายสนธิสัญญา) เมื่อนำเข้ามาในโปรตุเกส รวมทั้งเกาะ ไกลเคียง คือ มาเดรา, ปอร์โตสันโต และอาโซเรสนั้น จะไม่ถูกบังคับให้เสียอากร ค่าธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมเสริม หรือค่าภาระใดๆ หรือให้ปฏิบัติตามข้อบังคับหรือแบบพิธีใดๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่บังคับหรือจะได้บังคับแก่ผลิตภัณฑ์ ซึ่ง มีกำเนิดและมีต้นทางมาจากประเทศภายนอกใด ๆ

เป็นที่เข้าใจโดยชัดแจ้งว่า พิกัดอัตราศุลกากรซึ่งใช้ แก่ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือ ประติษฐกรรมของอัครภาคีผู้ทำ สัญญาแต่ละฝ่าย ที่นำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง นั้น จะได้จัดให้เป็นระเบียบโดยกฎหมายภายใน แห่ง ประเทศที่นำเข้ามา

ข้อ ๔

ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประติษฐกรรม ซึ่งนำออกจาก อาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย (เว้นแต่

อาณาเขตต์ไม่รุดลงพื้นทะเล) อันมีปลายทางไปยัง
อาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น เมื่อนำออก จะไม่ต้องอยู่
ในบังคับแห่งอากร ค่าธรรมเนียม หรือค่าภาระใด ๆ หรือ
การปฏิบัติตามข้อบังคับหรือแบบพิธีใด ๆ นอกจากหรือ
ยิ่งกว่าที่ไว้แก่ผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกัน ซึ่งมีปลายทางไปยัง
อาณาเขตต์แห่งประเทศอื่นใด

รัฐบาลสยามจะได้ขยายผลประติบัลอย่างเดียวกันนี้ไป
ถึงสินค้าซึ่งนำออกไปยังอาณาเขตต์ไม่รุดลง เป็นปลายทาง
ตามเท่าที่ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือประดิษฐกรรม ซึ่งนำออก
จากอาณาเขตต์เหล่านี้ไปยังสยามเป็นปลายทาง จะไม่ต้องอยู่
ในบังคับแห่งอากร ค่าธรรมเนียม หรือค่าภาระใด ๆ หรือ
การปฏิบัติตามข้อบังคับหรือแบบพิธีใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่า
ที่ไว้แก่ผลิตภัณฑ์ อย่างเดียวกัน ซึ่งมีปลายทางไปยัง
อาณาเขตต์แห่งประเทศอื่นใด

ข้อ ๕

ในส่วนบันดาสินค้าที่ได้กล่าวไว้ หรือมิได้กล่าวไว้ใน
สนธิสัญญานี้ อัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับสัญญาจะให้
อีกฝ่ายหนึ่งได้รับเอกสิทธิ ความอนุเคราะห์ หรืออาณา
ประโยชน์ใด ๆ ซึ่งให้ หรือจะได้ให้ แก่ประเทศอื่นใด

เกี่ยวกับการนำกลับออกไป การผ่านแดน การคลังสินค้า การถ่ายเรือแห่งสินค้า และการปฏิบัติตามพิธีการศุลกากร เนื่องในการนั้น ๆ ตลอดจนเกี่ยวกับอากรและค่าธรรมเนียม เนื่องด้วยการกระทำต่าง ๆ ดังกล่าวมา กับทั้งในส่วนข้อบังคับ แบบพิธีและค่าภาระในการดำเนินการศุลกากรด้วย

ข้อ ๖

อัครภาคีผู้ทำสัญญารับสัญญาว่า จะด้อยที่ด้อยให้ผล ประดับติแห่งชาติที่ได้รับ อนุเคราะห์ยิ่ง ในการทั้งปวงที่ เกี่ยวกับอากร ค่าธรรมเนียม และภาษีภายในจะเป็นชนิด ใดก็ตาม ภาษีการบริโภคน้ำ ออกรหรือค่าธรรมเนียมแห่งการ ผูกขาด ขนออน สรรพสามิตต์ ออกรเสตมปี กับทั้งใน ส่วนวิธีการเก็บอากร ค่าธรรมเนียม หรือภาษีเหล่านี้ด้วย.

ข้อ ๗

ในกรณีที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้ตรา การเพิ่มอากรหรือข้อจำกัด หรือข้อห้ามการนำเข้า ซึ่งอยู่ใน สภาพที่จะทำให้โอกาสทางกฎหมาย ในอันจะนำสินค้า เข้าออกเปลี่ยนแปลงไปอย่างลึกซึ้ง ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งจะ ร้องขอให้เปิดการเจรจาโดยทันที ก็ได้ และถ้าการเจรจา

เช่นว่านี้ไม่ถึงที่สุดภายในกำหนดหนึ่งเดือน จะจัดการอย่างไร
ใดซึ่งเห็นว่าควรแก้เหตุ ก็ได้.

ข้อ ๘

ปลาจารีดิน (คลุเปอา ปิลคาร์ตุส) บันจุกาขณะแห่ง
โปรตุเกสเมื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักรสยาม จะไม่ถูก
บังคับให้เสียศุลกากรสูงกว่าที่ใช้อยู่กับแก่ปลาบันจุกาขณะ ที่
จัดทำด้วยปลาชนิด คลุเปอา สปรัตตุส (บรีสลิง) หรือ
คลุเปอา ฮาเร็งกุส (สิลต์).

ข้อ ๙

รัฐบาลสยามยอมรับนับถือว่า คำแสดงชื่อ "ปอร์โต"
และ "มาแตร์" และคำแสดงชื่อผสมเนื่องมาจากการใช้
ชื่อเหล่านี้ ไม่ว่าในรูปเดิม หรือที่แปลขึ้น (ปอร์ต, โอ
ปอร์ต, คำอังกฤษว่า ปอร์ตไวน์, คำเนเธอร์แลนด์ส์ว่า
ปอร์ตเวิน ฯลฯ หรือ มาแตร์, คำอังกฤษว่า มาเดราไวน์,
คำเยอรมันว่า มาเดราไวน์, คำเนเธอร์แลนด์ส์ว่า มาเดรา
เวิน ฯลฯ) กับทั้งคำแสดงชื่อ "โมสคาเทล เด เซตบัล"
และ "คาร์คาเวลอส" เป็นเครื่องหมายภูมิภาคหรือชื่อถิ่น
กำเนิดซึ่งได้รับความคุ้มครองโดยถูกต้องในโปรตุเกส และ

เล่ม ๕ หน้า ๕๘๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๑

เป็นข้อเพียงจะเพาะเหล่าสร่างุ่นซึ่งผลิตในภูมิภาคโปรตุเกส คือ ดุโร เกาะมาเตรา เสตูบัล และคาร์คาเวลอส แล้วแต่กรณี

รัฐบาลสยามรับสัญญาว่า จะจัดสรรที่จำเป็นเพื่อปราบปรามการเหล่านี้ในอาณาเขตต์สยาม คือ การนำเข้า การเก็บคลังสินค้า (ไม่ว่าคลังสินค้าสุลกากร หรือคลังสินค้าน้ำขุ่นหรืออิสสระ) การจัดท่า การนำออก การหมุนเวียน การขนส่งเรือชาย และ การขายเหล้าองุ่นซึ่งมีลักษณะเหล่านี้ เมื่อมีใจมกกับมีคมาจกภูมิภาคโปรตุเกส คือ ดุโร เกาะมาเตรา เสตูบัล และคาร์คาเวลอส และมีได้นำออกโดยทางเมืองท่าตั้งต่อไปนี้ คือ เหล้าปอร์โตโดยทางสันตอนแห่งดุโรและเมืองท่าเลโอส. เหล้ามาเตราโดยทางเมืองท่าฟุนซัล, เหล้าโมสคาเทล เด เสตูบัลโดยทางเมืองท่าลิสบอนหรือเสตูบัล และเหล้าคาร์คาเวลอสโดยทางเมืองท่าลิสบอน

ความจริงแห่งเหล้าองุ่นเหล่านี้ จะต้องพิสูจน์หลักฐานด้วยหนังสือสำคัญ ที่นกำหนดซึ่งเจ้าหน้าที่โปรตุเกสผู้มีอำนาจได้ออกให้ และจำต้องนำแสดงเพื่อการนำเข้ามาโดยสยาม

การปราบปรามการละเมิดต่อบทแห่งข้อนี้ จะได้กระทำ โดยการยึด หรือการทำให้ใช้ประโยชน์ไม่ได้ หรือบทลงโทษอื่นใดที่เหมาะสม แม้ถึงว่าจะได้บังคับกำเนิดอันแท้จริงของผลิตภัณฑ์ไว้ หรือมีคำเก็ชข้อเท็จจำกัดไว้บางอย่าง เช่นคำว่า "ชนิด" "แบบ" "ทำนอง" "คู่แข่ง" หรือการแสดงภูมิภาคอย่างอื่นโดยชัดเจนหรือโดยทางอ้อมก็ตาม ด้วยจะต้องห้ามเครื่องหมาย บ้าย หรือการจัดเขียนที่ปรอง ซึ่งอาจชักจูงผู้ซื้อให้หลงผิดไป หรืออาจทำให้เกิดความสับสนในใจว่า เหล่าองุ่นที่ข้อนี้มนัดกำเนิดอันแท้จริงมาจากที่ใดแน่

บทลงโทษอย่างเดียวกันนี้ จะได้ใช้แก่วิธีดำเนินการที่ปรองอันจะนำมาซึ่งการเสนอเพื่อขายเหล่าสุราองุ่น ซึ่งมีสิทธิใช้ชอตต้นกำเนิดตามข้อกำหนดในข้อนี้ และซึ่งสถานะความบริสุทธิ์เมื่อนำเข้ามาได้ถูกแปลงไปด้วยการเติมน้ำหรือเหล่าองุ่นอื่นๆ

บทลงโทษดังกล่าวแล้ว จะได้ใช้เมื่อฝ่ายปกครองร้องขอ หรือเมื่อพนักงานอัยการฟ้อง หรือเมื่อมีการร้องทุกข์จากผู้ส่วนได้เสีย จะเป็นบุคคลเอกชนเศรษฐีสังคม หรือ

สังคม ซึ่งเป็นคนชาติแห่งอัครภาคผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่าย
หนึ่ง ก็ตาม

บทข้างบนนี้ จะได้ใช้แก่เหล่าสุรารุ่นซึ่งมีเครื่องหมาย
ว่า “เอกสเตรมาตورا” และส่งมาโดยทางเมืองท่าลิสบอน
ในเมืองจะได้บันเขตต์ภูมิภาคเพาะปลูกอุ่น อันเป็นถิ่น
กำเนิดแห่งเหล่านั้น และจะได้ให้การนำออกแห่งเหล่า
นั้นอยู่ในบังคับแห่งข้อบังคับและหลักประกันอย่างเดียวกัน
กับที่ให้อยู่ในโปรตุเกสสำหรับเหล่าอุ่นที่ระบุไว้ในวรรคแรก
แห่งข้อนี้

รัฐบาลโปรตุเกสจะได้ให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกันใน
โปรตุเกสและในเกาะใกล้เคียงแก่ข้อภูมิศาสตร์แห่งถิ่น
กำเนิดสินค้าสยามซึ่งจะได้ยอมรับนับถือตามเงื่อนไขอย่าง
เดียวกัน

ข้อ ๑๐

เครื่องถมที่มีอัลกอสอล ซึ่งมีกำเนิดมาจากอัครภาคผู้ทำ
สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีก
ฝ่ายหนึ่ง จะไม่ต้องถูกบังคับให้เสียอากรการนำเข้า ค่า
ธรรมเนียมภายใน หรือถูกบังคับด้วยการเลือกประดับตัวอย่าง
หนึ่งอย่างใด นอกจากหรือยิ่งกว่าที่ใช้ หรือจะได้ใช้แก่

วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ หน้า ๕๘

เครื่องตมต่างตัวซึ่งมีส่วนอัลกอซอลอย่างเดียวกัน ไม่ว่า
เครื่องตมที่กล่าวหลังนี้ จะมีถิ่นกำเนิด. ต้นทาง หรือชื่อ
อย่างไรก็ตาม

ข้อ ๑๑

การรุกรานเดินเรือของสยาม ตลอดจนเรือสยาม คน
โดยสาร และของบันทุกในเรือนั้น ๆ จะไม่ถูกบังคับใน
โปรตุเกส, เกาะใกล้เคียง และอาณานิคมโปรตุเกสให้เสีย
อาการ หรือค่าการะตั้งบังคับใด ๆ หรือให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข
หรือข้อกำหนดใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่บังคับหรือได้
บังคับแก่เรือแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง และคนโดยสาร
และของบันทุกในเรือนั้น ๆ

ผลประติบัติอย่างเดียวกันนี้ในสยาม จะได้ให้แก่การ
รุกรานเดินเรือและเรือโปรตุเกส ตลอดจนคนโดยสาร
และของบันทุกในเรือนั้น ๆ ด้วย

เป็นที่เข้าใจกันว่า บทแห่งข้อนี้ไม่เป็นอันใช้แก่

ก) กฎหมายพิเศษเกี่ยวกับพลเรือนแห่งชาติ ซึ่งมี
วัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการสร้างเรือใหม่และการประกอบ
การเดินเรือ โดยให้เบี่ยงเกือกุลและความสะดวกพิเศษอื่นๆ

ข) ความอนุเคราะห์ที่ให้แก่สมาคมกิปากการเดินเรือ

ค) การปฏิบัติการ เจ้าท่าทะเลในเมืองท่า ชายหาด และที่ทอด การเจ้าท่าทะเลนั้นรวมทั้งการลากจูง การนำร่อง การช่วยเหลือ และช่วยกู้ทางทะเล

ง) การไปมาค้าขาย ระหว่าง เมืองท่า ซึ่งตั้งอยู่ใน อาณาเขตต์ของอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย รวมทั้งอาณาภูมิด้วย การไปมาค้าขายดังกล่าวแล้ว ให้คงอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายที่ใช้อยู่ หรือที่จะได้ ใช้ต่อไปในประเทศทั้งสอง แต่ละฝ่าย แล้วแต่กรณี

จ) การประกอบ การประมงใน น่านน้ำ แห่ง อาณาเขตต์ และแห่งชาติของอัครราชผู้ทำสัญญา

ข้อ ๑๒

อัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะตั้งบังคับ ดั้งนี้ได้ คือ เพื่อพิสูจน์หลักฐานถิ่นกำเนิด แห่งผลิตภัณฑ์ที่ นำเข้ามานั้น ให้ผู้นำเข้ามายื่นหนังสือสำคัญถิ่นกำเนิดแสดงว่า สิ่งของที่ นำเข้ามานั้น เป็นผลิตภัณฑ์หรือประดิษฐกรรมแห่งชาติที่ เกี่ยวข้อง หรือแสดงว่าจะต้องถือว่าเป็นเช่นนั้น เพราะได้ มีการแปลงรูปซึ่งได้กระทำในประเทศที่เป็นต้นทาง

สัญญาติแห่งสินค้านั้น หากว่ามีกรณีที่จะต้องพิสูจน์ ก็ ให้พิสูจน์โดยหนังสือสำคัญถิ่นกำเนิดซึ่งออกให้ โดยเจ้าหน้าที่

ที่หรือองค์การที่ได้รับอนุญาต ตาม กฎหมายให้ออกหนังสือสำคัญเช่นว่านั้นได้ การยื่นหนังสือสำคัญที่ว่านี้ แต่ละประเทศจะร้องขอให้กระทำเพื่อการตรวจมอบทางศุลกากรแห่งนั้นตามผลิตภัณฑ์ ซึ่งการนำเข้ามาในอีกประเทศหนึ่งจะต้องอยู่ในบังคับแห่งระบอบการออกหนังสืออนุญาตหรือส่วนกำหนดก็ได้ รัฐบาลของประเทศอื่น กำเนิดสินค้า จะได้แจ้งแก่ รัฐบาลของประเทศที่เป็นปลายทางให้ทราบว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แต่ละฝ่ายนั้น ผู้ใดเป็นเจ้าของที่หรือองค์การผู้มีอำนาจที่จะรับรองถิ่นกำเนิดสินค้านั้น ๆ และจะ ได้ให้รัฐบาลของประเทศที่กล่าวหลังนี้ได้รับตัวแบบหนังสือสำคัญซึ่งใช้สำหรับผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท

รัฐบาลของประเทศที่เป็นปลายทางย่อมมีสิทธิที่จะบังคับให้มีการประทับตราตรวจหนังสือสำคัญถิ่นกำเนิดโดยผู้แทนทางทูตหรือผู้แทนฝ่ายกงสุลของตน หรือโดยบุคคลหรือองค์การใด ๆ ซึ่งตนได้มอบให้กระทำ การประทับตราตรวจนั้น จะได้ทำให้เปล่าสำหรับผลิตภัณฑ์ซึ่งการนำเข้าถูกบังคับให้มีใบอนุญาต หรือให้มีหนังสือ อนุญาต ที่เสียค่าธรรมเนียม พิเศษ

ข้อ ๑๓

ผู้เดินทางค้าขาย ซึ่งมีบัตรประจำตน ที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศถิ่นกำเนิดสินค้าได้ออกให้ จะได้อยู่ไปปกติสิทธิและอาณาประโยชน์อย่างเดียวกันกับ ผู้เดินทาง ค้าขาย แห่ง ชาติ ที่ได้รับ อนุเคราะห์ยิ่งใน การ ทิ้งขว่ง และ ฉะเพาะ อย่างยิ่งที่เกี่ยวกับการนำสินค้าตัวอย่างสินค้า ที่มากับตนเข้า และออก

ข้อ ๑๔

เป็นที่เข้าใจกันระหว่างอัครภาคผู้ทำสัญญาว่า บทกำหนดแห่งสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันกะทบ ไข้แทน หรือแก้ไข กฎหมาย กฎ และข้อบังคับว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพ เข้า การตำรวจ และความมั่นคงสาธารณะซึ่งไข้อยู่ หรือจะ ได้ตราขึ้นในประเทศทั้งสองแต่ฝ่ายด้วยประการใด ๆ ถ้าหากว่าไม่ เป็นการเสื่อมผล ประดบัติ แห่งชาติ ที่ได้รับ อนุ-เคราะห์ยิ่งในส่วนคนชาติแห่งภาคอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ ๑๕

ผลประดบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งที่บัญญัติไว้ใน ข้อก่อน ๆ นั้น จะไม่รวมถึง

วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ หน้า ๕๕๒

ก) เอกสิทธิที่ อัครภาคี ผู้ทำสัญญา ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งให้ หรือจะให้ได้ ให้เพื่อความสะดวกแก่การไปมาค้าขายชายแดน กับประเทศแดนต่อแดน

ข) อาณาประโยชน์ที่ ให้ หรือจะให้ได้ ให้แก่รัฐแดนต่อแดน เกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้น้ำเขตต์แดนที่ไม่มี การคมนาคมกับทะเล

ค) ระบอบพิเศษซึ่งโปรตุเกสได้ตั้งขึ้น หรือจะได้ตั้งขึ้น โดยมีความตกลงเฉพาะกับสเปนหรือเบรซิล

ง) บันดาระบอบพิเศษซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาได้ตั้งขึ้น หรือจะได้ตั้งขึ้น ในเรื่องพิกัดอัตราศุลกากรสำหรับการนำเข้าอันมีต้นทางมาจากอาณาเขตต์พื้นทะเลของตน หรือ สำหรับการนำออกอันมีปลายทางไปยังอาณาเขตต์เหล่านั้น

จ) สิทธิและเอกสิทธิที่ ให้แก่รัฐอื่นรัฐเดียวหรือหลายรัฐ โดยอาศัยความตามสหภาพศุลกากร

ข้อ ๑๖

สนธิสัญญานี้จะ ได้มีผลในสยาม และในส่วนที่เกี่ยวกับโปรตุเกส จะ ได้มีผลในประเทศเมืองหลวง ในเกาะใกล้เคียง (เกาะมาเดรา ปอร์โตสันโต และอาโซเรส) จะใช้แก่อาณานิคมโปรตุเกส ก็ต่อ เมื่อโปรตุเกส แสดงให้สยาม

เล่ม ๕๕ หน้า ๕๕๓ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๑

ทราบความประสงค์ที่จะให้ ไซ้บทแห่งสนธิสัญญา^๕ แก่อาณา
นิคมของตน จะเป็นแคว้นเดียวหรือหลายแคว้นก็ตาม

ข้อ ๑๗

สนธิสัญญา^๕ ทำเป็นภาษาฝรั่งเศส

สนธิสัญญา^๕ จะได้รับสัตยาบัน และให้คงใช้อยู่เป็น
เวลาห้าปี นับแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน ซึ่งจะได้กระทำ
กันณลิสบอน หรือกรุงเทป ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะทำได้ ถ้า
สิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดห้าปี^๕ ที่ว่านี้ อัครราชผู้ทำสัญญา
ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้แจ้งเจตนาเลิกสนธิสัญญา^๕ แก่อีกฝ่ายหนึ่ง
สนธิสัญญา^๕ จะได้เป็นข้อผูกพันต่อไปจนกว่า จะสิ้น กำหนด
หนึ่งปี นับแต่วันที่อัครราชผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้
บอกเลิก

เป็นที่เข้าใจกันว่า การบอกเลิกเช่นว่านี้ จะไม่มีผลพ้น
สนธิสัญญา^๕ จะนับ ค.ศ. ๑๙๒๕ ซึ่งสยามได้บอกเลิก เมื่อ
วันที่ ๘ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๖

เพื่อเป็นพะยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลง
นามและประทับตราสนธิสัญญา^๕ ไว้เป็นสำคัญ

วันที่๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ หน้า ๕๕๔

ทำคู่กันเป็นสองฉบับณลิสบอน เมื่อวันที่สอง เดือน
ที่สี่ พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบเอ็ด ตรงกับวันที่สอง
เดือนกรกฎาคม คริสตศักราชพันเก้าร้อยสามสิบแปด

(ลงนามและประทับตรา) พระพหิทธานุกร

(ลงนามและประทับตรา) อันโตนิโอ เด โอลิเวรา ซาลาซาร์

บัญชี ก.

บัญชีผลิตภัณฑ์ โปรดเกล้าฯ ยกเว้นจากผลประดับตี
แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง

พิกัดอัตรา สยามเลขที่	รายการสินค้า
๖	เนยเหลว
๔๕	ครั้งที่เคี้ยวแล้ว ทั้งที่บริสุทธิ์และไม่บริสุทธิ์
๗๓	น้ำมันเชื้อเพลิงหนัก สำหรับใช้ในเตาหม้อ น้ำและเครื่องยนต์
๗๘	น้ำมันแร่ใช้หยอดเครื่อง
๑๐๒	เครื่องขุดไฟและส่วนควบ คือ ก) เครื่องขุดไฟมีเครื่องครบแล้ว (ทั้ง ที่มีและไม่มีหินเหล็กไฟ) ข) ส่วนควบ เว้นไว้แต่หินเหล็กไฟ
๑๒๔	รถลากของ (แทรกเตอร์)
๑๔๘	ขวดและหม้อเก็บของร้อนหรือเย็น

บัญชี ข.

บัญชีผลิตภัณฑ์สยามซึ่งยกเว้นจากผลประติบัติ
แห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง

พิกัดอัตราไปรษณูเกส เลขที่	รายการสินค้า
๓	เกาะ
๔	ม้าตัวผู้
๕	ม้าตัวเมีย
๖๑๔	โซโคเลต
๖๑๕	อาหารบ้นจากษณะ: ปลา
๖๓๔	น้ำมันสัตว์น้ำทะเลมีไฮโดรเจน
๖๔๕	น้ำส้ม
๗๒๔	รถลากของ (แทรกเตอร์) และ เครื่องจักรเคลื่อนที่ (โลโคโมบิล)